

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса за академичната длъжност "доцент" в направление 2.2. История, обявен за нуждите на Кирило–Методиевския научен център при БАН (Държавен вестник, бр. 36 от 27.04.2018 г.)

На въпросния конкурс се е явил само един кандидат – гл. ас. д-р Десислава Тачева Найденова, чиито документи са били проверени по надлежния ред и се е установило, че те отговарят на изискванията на релевантния закон. Това е било основание д-р Найденова да бъде допусната до участие в конкурса за академичната длъжност "доцент" по направление 2.2. История, обявен в ДВ бр. 36 от 27 април 2018 г. за нуждите на Кирило–Методиевския научен център при БАН.

Д-р Найденова се явява на конкурса с десетина студии и статии, обединени от темата за използването на Кирило–Методиевото дело в политическата пропаганда в ново и най-ново време (от средата на XIX в. почти до наши дни). Общият обем на посочените трудове (изброени и анотирани в специално приложение към документите, с които д-р Найденова се явява на настоящия конкурс) приближава 200 страници, но не това е важно разбира се и не обемът решава в крайна сметка, дали кандидатът притежава необходимите научни качества да заеме академичната длъжност (в случая „доцент“), за която аспирира.

Както става ясно, насочвам своето внимание именно към тези съчинения на кандидатката, защото останалите (наречени „други“, но също така изискуеми от правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България) имат второстепенно значение и само ще бъдат отбелязани за пълнота по-нататък в настоящата рецензия. Та споменатите десетина студии и статии по проблемите на използването на Кирило-Методиевото дело за пропагандни цели в новата и съвременна българска история са посветени на един осеян с важни кръгли годишни период – хиляда години от успението на св. Методий (1885 г.) и на св. Климент (1916 г.), хиляда и сто години от създаването на славянската писменост (1963 г.) и т.н. – все удобни поводи за експлоатиране на делото на Първоучителите за всякакви благородни и недотам почтени политически цели. Изследователката не пропуска и ежегодните чествания на българския всеучилищен празник, посветен на светите братя, като обръща внимание на по-специалната „употреба“ на някои от тях (вж. 1.7. „На борба за делото на Кирил и Методий“). Комунистическите демонстрации по повод деня на славянските апостоли през 1942-1943 г.).

Наред с тези по-частни наблюдения Десислава Найденова е написала и няколко много обзорни и добре систематизирани статии, в които въз основа на малко познати или изобщо непубликувани документи очертава рамките на проблема с използването на кирило-методиевската идея през целия изследван от нея период:

- „Кирило–Методиевото дело в политическата пропаганда на XIX век“ (1.1. – възраждане на интереса към кирило–методиевската проблематика и начало на идеологизацията на честванията, посветени на делото на Първоучителите);
- „Кирило–Методиевото дело и българският национален идеал (1878–1944)“ (1.3.); „В името на Кирил и Методий. Кирило–методиевската идея в социалистическа България“ (1. 6.)
- Кирило–Методиевото дело и създаването на историческа памет в социалистическа България (специално с оглед на историческото познание) (1.8.);
- Remembering Cyril and Methodius. A history of Slavic Enlighteners in (post)socialist Bulgaria (1.9. – в разграничено съавторство с Е. Джиевецка).

В кръга на така изброените възлови съчинения, представени от д–р Найденова, добре се вписват и други няколко статии, посветени на по–странични проблеми: за кирило–методиевските изследвания в БАН до 1945 г. (1.4.); за един нереализиран от Васил Златарски проект за издание на Свето–Климентовото пространно житие (1.5.); за мястото на Паиесиевата История славянобългарска в процеса на създаване на българската национална идентичност (1.10.) и дори пространната рецензия за книгата на Щефан Родевалд, Покровители на нацията. За паметта и идентичността на Балканите (1.11).

След запознаването ми с някои от изброените изследвания (други вече познавах във връзка с естеството на моята работа) мога да твърдя, че съм си съставил положително мнение относно основателното предположение, че д–р Найденова би стояла добре на академичната

длъжност „доцент“ в Кирило–Методиевския научен център при БАН и от нейните по–нататъшни изследвания в избраното научно поприще могат да се очакват интересни и полезни резултати. От такива изходни позиции разгледах нейната кандидатура за заемане на доцентско място и установих следното.

Д–р Найденова има достатъчен брой „други изследвания“, излезли от печат в периода след защитата на нейната дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ (мярката за тази достатъчност, както е известно, се поставя от правилника на КМНЦ за приложение на ЗРАСРБ). Те попадат в полето на нейните известни вече интереси към старобългарското право като теория и практика, но и в нови области като медиевистичната еврейска тематика.

Д–р Найденова е взела участие (като ръководител или член на изпълнителския екип) в реализацията на 19 научни проекта, повечето от които международни. Освен това е докладвала на над 20 научни форума (част от които – международни или с чуждестранно участие) по проблеми на науката, с която тя се занимава.

Д–р Найденова е *забелязала*, че 24 нейни научни съчинения са били цитирани в 67 специализирани научни издания, една трета от които излизат в чужбина – един добър атестат, както биха казали някои, за нейната научноизследователска дейност.

Всичко казано дотук ми дава основание да преценя, че изследователската активност и успешна публикационна и

популяризаторска работа на гл. ас. д-р Десислава Найденова, наред с изпълнението на всички останали повече или по-малко формални изисквания на ЗРАСРБ и на съответните правилници за неговото приложение, я правят напълно подходяща за удостояване с академичната длъжност „доцент“, което ще подобри качеството и ще открие нови перспективи за развитие пред научния състав на секция "Кирило-Методиевски извори и традиции" на КМНЦ при БАН, където тя работи. Убедено ще гласувам в подкрепа на нейния избор.

София, 27 септември 2018 г.

проф. дин Илия Г. Илиев

Институт за исторически
изследвания – БАН